

PALLIATIIVISEN HOIDON ASiantuntija - ERIKOISTUMISKOULUTUS 30 OP
Valtakunnallisen opetussuunnitelman perusteet

15.5.2019

SISÄLLYSLUETTELO

1. KOULUTUKSEN LÄHTÖKOHDAT	3
2. OPETUSSUUNNITELMATYÖN PERUSTEET	4
3. KOULUTUKSEN KOHDERYHMÄ JA VALINTAMENETTELY	5
4. KOULUTUKSEN TAVOITTEET JA RAKENNE	6
5. KOULUTUKSEN TOTEUTTAMINEN	7
6. OPINTOMODUULIEN TAVOITTEET JA SISÄLLÖT	8
7. KEHITTÄMISEN ARVIOINTI JA NÄYTÖT	14
8. KOULUTUKSEN LAADUNVARMISTUS.....	16

1. KOULUTUKSEN LÄHTÖKOHDAT

Palliativinen hoito on kaikkien ihmisten ihmisoikeus (EU parlamentin yleiskokouksen päätöslauselmaesitys 11/2018). Väestön ikääntyminen ja pitkäaikaissairauksien lisääntyminen ovat ajankohtaisia globaaleja ilmiöitä, jotka johtavat palliativisen hoidon tarpeen lisääntymiseen erityisesti Euroopassa (Connor & Bermedo 2014.) Yleisimmät kuolleisuutta ja sairastavuutta lisäävät pitkäaikaissairaudet ovat mm. sydän- ja verisuonitaudit, syöpä, krooniset keuhkosairaudet ja diabetes. Väestön ikääntyminen on lisännyt myös muistisairauksien määrää. (World Health Organization 2017.) Maailman terveysjärjestö WHO on antanut päätöslauselman, jossa suositellaan palliativisen hoidon integroimista terveydenhoidon kaikille tasoille (Sixty-seventh World Health Assembly 2014).

Hyvä palliativinen ja saattohoito on mahdollista vain järjestämällä riittävä koulutus sekä perus- että erityistasoilla toimiville ammattilaisille. Palliativisen hoidon korkeakoulutuksen taso vaihtelee Suomessa (STM 2010, STM 2017.) Tämän vuoksi STM:n asiantuntijaryhmä (STM 2017) ehdotti laadittavaksi suosituksen palliativisen hoidon erikoistumiskoulutuksen opetusohjelmasta.

Valtioneuvoston asetus erikoissairaanhoidon työnjaosta ja eräiden tehtävien keskittämisestä (582/2017) vahvistaa palliativisen hoidon asemaa. Erityisesti vaativan tason palliativisen hoidon järjestäminen on asetettu yliopistollisten sairaaloiden vastuulle. Palliativisen hoidon aseman vahvistaminen asetustasolla lisää palliativisen hoitotyön perus- ja erityisosaajien tarvetta valtakunnallisesti. STM:n (2019) palliativisen hoidon ja saattohoidon kehittämisen alatyöryhmän väliraportissa tuotiin esille erityisesti erityistason osaajien puute yhtenä keskeisenä palliativisen hoidon järjestämisen haasteena.

Palliativisen hoidon asiantuntija (30 op) - erikoistumiskoulutus perustuu työelämän tarpeeseen ja vastaa kansallisesti asetettuihin palliativista hoitoa koskeviin suunnitelmiin ja tavoitteisiin. Palliativisen hoidon kansallinen kehittäminen edellyttää moniammatillista erityisosaamista, jota tällä valtakunnallisella erikoistumiskoulutuksella tuotetaan. Samalla varmistetaan potilaan hoitoon osallistuvien ammattilaisten osaamisen laatu ja valtakunnallisten laatuksiteereiden toteutuminen siten, että B ja C- tason palliativista hoitoa toteutaviin yksiköihin on saatavissa palliativisen hoidon asiantuntijoita.

Tämä erikoistumiskoulutus on luonteva jatkokoulutus terveydenhuollon laillistetun ammattihenkilön peruskoulutuksen jälkeen. Toisaalta erikoistumiskoulutus sijoittuu AMK-tutkinon ja YAMK-

tutkinnon välille. Erikoistumiskoulutuksen käyneet toimivat työyhteisöissään ja oman toimintaympäristönsä eri yksiköille palliatiivisen hoidon asiantuntijoina sekä osaamisen valmentajina muodostaen toimivan verkoston muiden asiantuntijoiden kanssa.

2. OPETUSSUUNNITELMATYÖN PERUSTEET

Ammattikorkeakoulujen opetussuunnittelutyö noudattaa eurooppalaisia ja kansallisia korkeakoulutusta koskevia säädöksiä ja linjauksia. Keskeinen eurooppalainen linjaus on Bolognan julistus. Opetussuunnitelman osaamisen tasokuvauksien lähtökohtana on European Qualification Framework (EQF) ja kansallinen tutkintojen ja muiden osaamiskokonaisuuksien viitekehys (NQF). Ammattikorkeakoululainsäädäntö huomioidaan opetussuunnitelmatyössä. Erityisesti erikoistumiskoulutuksen opetussuunnitelmatyötä ohjaa myös sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön suositus (STM 2012, 2014) hoitotyön kliinisen asiantuntijuuden syventämisestä tutkinnon jälkeisessä koulutuksessa.

Erikoistumiskoulutuksen tuottama osaaminen on ammattikorkeakoulututkinnon jälkeistä osaamisen kehittämistä. Koulutuksessa tavoitellaan EQF/NQF 6 -tason osaamista. Osaamistavoitteet ja arviointikriteerit on laadittu tämän tavoitetason mukaisesti. Koulutuksen suunnittelu ja opetussuunnitelman laadinta on toteutettu valtakunnallisessa ammattikorkeakoulujen muodostamassa verkostossa. Osaamistavoitteista sopiminen yhdenmukaistaa eri korkeakoulujen järjestämän erikoistumiskoulutuksen ja toimii erikoistumiskoulutusten laadunvarmistajana. Erikoistumiskoulutusten yleiset osaamistavoitteet on määritelty valtioneuvoston asetuksella (1438/2014). Opetussuunnitelmasta on pyydetty lisäksi työelämän edustajien lausunnot.

Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön (STM) linjauksen mukaan kliinisen asiantuntijuuden syventäminen tutkinnon jälkeisessä koulutuksessa edellyttää yhtenäisten kliinisten osaamiskokonaisuuksien kehittämistä kansallisesti tärkeille painoalueille (STM 2012). STM (2014) on julkaissut yhteistyössä koulutusyksiköiden ja työelämän kanssa ehdotuksen kansallisesta viitekehyksestä sosiaali- ja terveysalan erikoistumiskoulutuksiin. Tässä viitekehyksessä palliatiivinen hoito on yksi ehdotetuista erikoistumiskoulutuksen aiheista. STM (2019) suosittelee palliatiivisen hoidon järjestämistä neliportaisesti (perustaso, A-taso, B-taso ja C-taso). Erityistasoilla B ja C tullaan antamaan vaativaa palliatiivista hoitoa, joten näiden tasojen työyhteisöissä tarvitaan erikoisosaamista. Myös perus- ja

A-tasolla työskentelevä palliatiivisesta hoidosta vastaava sairaanhoitaja tarvitsee erityisosaamista, joka on saatavissa erikoistumiskoulutuksella.

3. KOULUTUKSEN KOHDERYHMÄ JA VALINTAMENETTELY

Edellytykset koulutukseen valitsemiselle:

- Palliatiivisen hoidon asiantuntija -erikoistumiskoulutus on moniammatillinen koulutus, jonka kohderyhmänä ovat sairaanhoitajan, terveydenhoitajan, kätilön, ensihoitajan, fysioterapeutin, toimintaterapeutin, kuntoutuksen ohjaajan, geronomin tai sosionomin ammattikorkeakoulututkinnon tai aiemman opistoasteen tutkinnon suorittaneet, joilla on riittävät tiedot ja taidot opintoja varten ja jotka ovat motivoituneita kehittämään palliatiivisen hoidon osaamistaan. Koulutus on suunnattu myös niille, joilla ammattikorkeakoulu toteaa muutoin olevan opintoja varten riittävät pohjatiedot ja valmiudet.
- Erikoistumiskoulutukseen osallistuvalla edellytetään työkokemusta sosiaali- ja terveysalan työtehtävistä. Erityisesti kokemus palliatiivisesta hoidosta huomioidaan.

Valintaperusteet:

Edellä olevien kriteereiden täyttyessä hakija voi saada hakemuksen yhteydessä toimitettavien liitteiden perusteella pisteitä seuraavasti (enintään 10p.).

Kirjallinen hakulomake: (enintään 7p.)

Kysymys 1: Miten voit työssäsi / työyhteisössäsi hyödyntää Palliatiivisen hoidon asiantuntija – erikoistumiskoulutuksessa hankittua osaamista, nyt ja tulevaisuudessa? (enintään 7p.)

Kysymys 2: Kuvaa ja arvioi opiskelun, työelämän ja muun elämäsi yhteensovittamista.

Kysymys 3: Kuvaa ja arvioi oppimis- ja tiedonhakuvalmiuksiasi.

Sosiaali- ja terveysalan työkokemus: (enintään 3p.)

Alle 2 vuotta työkokemusta = 1p.

2 vuotta tai enemmän työkokemusta = 2p.

5 vuotta tai enemmän työkokemusta = 3p.

Hakijoista 20 korkeimman pisteytyksen saanutta valitaan koulutukseen. Hakijoille ilmoitetaan valinnasta sähköpostitse 31.10.2019 mennessä. Valittujen opiskelijoiden tulee vahvistaa koulutuspaikan vastaanottaminen 8.11.2019 mennessä.

4. KOULUTUKSEN TAVOITTEET JA RAKENNE

Palliativisen hoidon asiantuntija -erikoistumiskoulutuksen tarkoituksena on vahvistaa osallistujan asiantuntijuutta kliinisen hoidon tai kuntoutuksen osaajana palliativisen hoidon asiakas- ja perhelähtöisessä palveluprosessissa sekä näyttöön perustuvassa toiminnassa ja kehittämisessä. Koulutuksen osaamistavoitteiden tason määrittelyssä on hyödynnetty kansallisten tutkintojen ja muun osaamisen viitekehystä (HE 204/2016). Palliativisen hoidon asiantuntija -erikoistumiskoulutus on asemoitu EQF/NQF-tasolle 6.

Palliativisen hoidon asiantuntija -erikoistumiskoulutuksen osaamistavoitteet saavutettuaan opiskelija:

- hallitsee palliativisen hoidon asiantuntijuuden edellyttämät näyttöön perustuvat, laaja-alaiset ja edistyneet monitieteelliset kliiniset tiedot ja taidot asiakas- ja perhelähtöisessä palveluprosessissa
- toimii palliativisen hoidon ja kuntoutuksen asiantuntijana eri toimintaympäristöissä ja moniammatillisissa verkostoissa
- hallitsee asiakas- ja perhelähtöiset ohjausmenetelmät ja -välineet ja osaa soveltaa niitä uudistuvissa toimintaympäristöissä
- hallitsee hyvät vuorovaikutustaidot asiakkaiden ja heidän läheistensä kanssa sekä osaa antaa psykososiaalista tukea
- arvioi ja kehittää omaa ja työyhteisönsä osaamista ja toimintaa näyttöön perustuen
- osallistuu palliativisen hoidon toimintatapojen sekä asiakas- ja perhelähtöisten palveluprosessien alueelliseen ja kansalliseen kehitys- ja uudistamistyöhön

Erikoistumiskoulutuksen laajuus on 30 opintopistettä, joka tarkoittaa opiskelijan työmääränä 810 tuntia. Koulutuksen rakenne sisältää kolme kaikille yhteistä moduulia sekä yhden vapaasti valittavan kokonaisuuden, joiden avulla opiskelija syventää omaa asiantuntijuuttaan.

Moduuli 1: Palliativisen hoidon asiakaslähtöinen prosessi

Moduuli 2: Oirehoito ja kuolevan potilaan hoito

Moduuli 3: Psykososiaalinen tuki, vuorovaikutus ja tiimityö

Moduuli 4: Vapaasti valittava kokonaisuus

5. KOULUTUKSEN TOTEUTTAMINEN

Erikoistumiskoulutuksen oppimisen ja opetuksen lähtökohtana toimivat opetusta järjestävän ammattikorkeakoulun tutkintosääntö sekä pedagogiset ja eettiset periaatteet. Opetusmenetelmien lähtökohtana on oppijälähtöisyys korostaen oppimisessa opiskelijoiden omaa aktiivisuutta ja refleksiivisyyttä. Opiskelijan osaamisen kehittämiseen kytketään tiiviisti opiskelijan työyhteisön kehittäminen. Vuorovaikutus ja yhteistyö vertaisoppijoiden välillä mahdollistuvat sekä lähiopetuspäivissä että sähköisessä oppimisympäristössä.

Opintojen alussa opiskelija tekee henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman, jossa opiskelija kuvaa omat osaamistarpeensa ja työtehtävänsä edellyttämät moniammatillisen osaamisen kehittämistarpeet. Kehittämisosaaminen yhdistyy sekä työelämän että alueen hoitoketjun kehittämiseen, jolloin se lisää sekä opiskelijan että hänen työyhteisönsä osaamista sekä alueellista yhteistyötä ja verkostoitumista.

Erikoistumiskoulutus toteutetaan noin vuoden aikana monimuoto-opiskeluna, johon sisältyy 12 lähiopetuspäivää, itsenäistä työskentelyä, vertaisryhmätyöskentelyä, tehtäviä ja verkko-opiskelua. Mikäli opiskelija keskeyttää opintonsa, hänen on ilmoitettava siitä kirjallisesti koulutuksen järjestäjälle. Saadakseen todistuksen opiskelijan on osallistuttava lähipäiviin ja suoritettava annetut tehtävät niin, että hän saavuttaa asetetut osaamistavoitteet.

Mikäli opiskelijalla on jo erikoistumiskoulutuksen sisältöjä ja tavoitteita vastaavaa osaamista, voi opiskelija osoittaa aiemmin hankitun osaamisensa ja suunnata siten oppimistaan niihin osa-alueisiin asiantuntijuudessa, joissa hänellä ei ole riittävää osaamista. Osaaminen arvioidaan ja aikaisemman osaamisen tunnistaminen (AHOT) tehdään opiskelijakohtaisesti perustuen ammattikorkeakoulujen AHOT -käytänteisiin ja erikoistumiskoulutuksessa määriteltyihin osaamistavoitteisiin ja sisältöihin. AHOT -käytännöt on sovittu valtakunnallisessa verkostossa ja koulutuksen AHOT:t käsitellään ammattikorkeakoulukohtaisesti.

6. OPINTOMODUULIEN TAVOITTEET JA SISÄLLÖT

Opinnot jakaantuvat seuraaviin opintokokonaisuuksiin:

1. Palliatiivisen hoidon asiakaslähtöinen prosessi 6 op

Osaamistavoitteet:

Opiskelija

- Käyttää palliatiivisen hoidon keskeisiä käsitteitä johdonmukaisesti sekä ymmärtää eettiset ja lainsäädännölliset lähtökohdat ja niiden merkityksen potilaan hoidossa
- Toimii monialaisen ryhmän jäsenenä palliatiivisen hoidon toimintaympäristöissä ja palveluketjuissa ja kehittää niiden toimintaa palliatiivisen hoidon asiantuntijana alueellaan
- Osaa kuvata hoitolinjaukset ja elämän loppuvaiheen hoitosuunnitelman merkityksen ja osaa ohjata potilasta sekä hänen läheisiään niiden mukaisesti
- Osaa toteuttaa potilas- ja perhelähtöistä palveluohjausta
- Analysoi palliatiivisen hoidon asiantuntijuutta ja osaa arvioida omaa osaamistaan ja osaamisen kehittämistarpeitaan

Sisällöt:

- Palliatiivisen hoidon käsitteet ja asiantuntijuus
- Palliatiivista hoitoa säätelevä lainsäädäntö ja suositukset
- Palliatiivisen hoidon eettiset lähtökohdat, eutanasia käsitteenä
- Palliatiivisen hoidon palvelujärjestelmä ja toimintaympäristöt
- Palliatiivisen hoidon järjestäminen omalla alueella, Suomessa ja globaalisti
- Potilaan ja läheisen palveluohjaus
- Potilas- ja perhelähtöiset ohjausprosessit ja niiden kehittäminen
- Palliatiivisen hoidon asiantuntijuus hoidon linjauksissa, ennakoivassa hoitosuunnitelmassa ja hoitotahdon huomioimisessa

Toteutus:

- Lähiopetus, verkossa tapahtuva oppiminen
- Ennakkotehtävä ennen lähiopetusta
- Oman osaamisen arviointi ja kehityssuunnitelma
- Asiantuntijaluennot ja työpajat
- Tiedonhaun harjoittelu

Arviointi:

- Ennakkotehtävä hoidon keskeisistä käsitteistä ja hoidon järjestymisestä (Hyväksytty/Hylätty)
- Osaamisen arviointi ja kehittämissuunnitelma (Hyväksytty/Hylätty)

2. Oirehoito ja kuolevan potilaan hoito 10 op**Osaamistavoitteet:**

Opiskelija

- Toimii oman alansa asiantuntijana moniammatillisessa tiimissä ennakoivan hoitosuunnitelman mukaisesti
- Suunnittelee, toteuttaa ja arvioi kokonaisvaltaista potilaslähtöistä oirehoitoa palliatiivisessa hoidossa ja saattohoidossa näyttöön perustuen
- Soveltaa näyttöön perustuvaa tietoa eri sairausryhmien erityispiirteistä osana laadukasta oirehoitoa
- Soveltaa laaja-alaisesti oirehoidon menetelmiä huomioiden potilaan odotettavissa oleva elinaika ja arvioi niiden vaikuttavuutta
- Soveltaa osaamistaan saattohoitopotilaan kuoleamisen prosessissa huomioiden läheiset

Sisällöt:

- Moniammatillinen yhteistyö oirehoidossa
- Ennakoiva oirehoidon hoitosuunnitelma
- Kokonaisvaltainen oirehoito:
  - Oireiden arviointi ja erilaiset oiremittarit
  - Oirehoidon ohjaus
  - Kipu
  - Hengitystieoireet
  - Mahasuolikanavan oireet
  - Suun oireet
  - Neurologiset oireet
  - Psykologiset oireet
  - Iho-oireet
  - Yleisoireet

- Total pain, kokonaisvaltainen kärsimys
- Palliatiivinen sedaatio
- Hätätilanteet
- Syöpä-, sydän-, keuhko-, neurologisten ja muistisairauksien sekä erityisryhmien oirehoidon erityispiirteet
- Kuoleamisen prosessi ja kuoleman jälkeinen hoito

Toteutus:

- Lähiopetus, verkossa tapahtuva oppiminen
- Tietotestit
- Lääkehoitotehtävä
- Asiantuntijaluennot ja ennakkotehtävät
- Toiminnallista harjoittelua

Arviointi:

- Hyväksytty-hylätty

3. Psykososiaalinen tuki, vuorovaikutus ja tiimityö 9 op

Osaamistavoitteet:

Opiskelija

- Soveltaa oman alansa näyttöön perustuvaa tietoa suunnitellessaan, toteuttaessaan ja arvioidessaan palliatiivisessa hoidossa olevan potilaan ja hänen läheistensä psykososiaalista ja eksistentiaalista tukea moniammatillisessa tiimissä
- Arvioi ja kehittää omaa asiantuntijuuttaan toimiessaan moniammatillisessa tiimissä ja verkostoissa
- Tulkitsee potilaan kommunikaation tarpeita ja muutoksia sekä suunnittelee kommunikaatiokeinoja potilaan kielelliset ja kulttuuriset lähtökohdat huomioiden
- Oma edistyneet vuorovaikutustaidot kohdatessaan potilaita ja heidän läheisiään palliatiivisessa hoidossa ja saattohoidossa
- Arvioi ja kehittää omia tunne- ja itsereflektiotaitojaan

Sisällöt:

- Psykososiaaliset tarpeet ja psykososiaalisen tuen menetelmät (fyysinen, psyykkinen, sosiaalinen, henkinen, seksuaalinen)
- Sosiaalietuudet
- Eksistentiaalisen ja hengellisen tuen toteuttaminen ja mahdollistaminen
- Suru käsitteenä ja ilmiönä; eri-ikäisten kriisi- ja surutyö
- Toivon ylläpitäminen, voimaantuminen
- Eri ikäisten ja eri kulttuureista tulevien potilaiden ja läheisten kohtaaminen
- Vuorovaikutus palliatiivisessa ja saattohoidossa olevan potilaan ja hänen läheistensä kohtaamisessa
  - Vaikeista asioista keskusteleminen
  - Hoitoneuvotteluun osallistuminen moniammatillisen tiimin jäsenenä
  - Puheeksi ottaminen
  - Aktiivinen kuunteleminen
  - Auttava vuorovaikutus
  - Motivoiva keskustelu
  - Puhetta tukevat ja korvaavat kommunikaatiomenetelmät
  - Tulkkauspalveluiden käyttö
- Moniammatillisuus
- Konsultointiosaaminen
- Tietoisuustaidot ja itsetuntemus
- Työssäjaksaminen, työnohjaus, myötätuntopuomus

Toteutus:

- Lähiopetus, verkossa tapahtuva oppiminen
- Oppimispäiväkirja, moniammatillinen purkuseminaari
- Draama- tai simulaatio-opetus
- Työnohjaus

Arviointi:

- Hyväksytty/Hylätty

4. Vapaasti valittava kokonaisuus 5 op

Opiskelija syventää palliatiivisen hoidon osaamistaan yksilöllisten tarpeiden ja toiveiden mukaisesti valitsemalla tarjolla olevista kahdesta vaihtoehdoista toisen: 1. Asiantuntijuuden kehittyminen työtä opinnollistamalla tai 2. Asiantuntijuuden kehittyminen teoriaan syventymällä. Työn opinnollistaminen voi tapahtua omassa työpaikassa, johon suositellaan kuitenkin liitettäväksi perehtymistä ja oppimista jossakin toisessa opiskelijan oppimistarpeita vastaavassa työyhteisössä. Työtä opinnollistaessa osaamista syvennetään yhdistämällä työn tekeminen ja aiheeseen liittyvä teoriatieto. Tähän kuuluu omien työtehtävien ja oman ammatillisen kehittymisen analyysi. Tähän opintokokonaisuuteen sisältyy erikoistumiskoulutuksen valtakunnallinen lopputentti.

1. Asiantuntijuuden kehittäminen työtä opinnollistamalla 5 op

Osaamistavoitteet:

Opiskelija

- Syventää osaamistaan ja palliatiivisen hoidon asiantuntijuuttaan työn opinnollistamisen keinoin
- Tuottaa ja esittää näyttöön perustuvaan tietoon pohjautuvan esityksen alueellisessa palliatiivisen hoidon symposiumissa valitsemastaan osaamis- tai asiantuntijuusalueen aiheesta

Sisällöt:

Opiskelija

- Sopii työorganisaation ja opintojaksosta vastaavan opettajan kanssa työn opinnollistamisesta ko. organisaatiossa
- Laatii työn opinnollistamisen suunnitelman, jonka hyväksyvät sekä opiskelija että ko. organisaation ja korkeakoulun edustajat
- Toteuttaa työn opinnollistamisen suunnitelmaa ja dokumentoi osaamisensa ja asiantuntijuutensa kehittymisen kuvaamalla käytännön toimintaa ja perustelemalla tekemiään ratkaisuja aiheeseen liittyvällä näyttöön perustuvalla tiedolla. Lisäksi hän arvioi itsesäätelytaitojen kehittymistä reflektiivisellä itsearvioinnilla.
- Koostaa näyttöön perustuvan esityksen

Toteutus:

- Työn opinnollistaminen
- Itseopiskelu
- Ohjauskeskustelu

Arviointi:

- Hyväksytty/Hylätty

2. Asiantuntijuuden kehittäminen teoriaan syventymällä 5 op**Osaamistavoitteet:**

Opiskelija

- Syventää osaamistaan ja palliatiivisen hoidon asiantuntijuuttaan näyttöön perustuvaan tietoon perehtymällä
- Laatii kuvailevan kirjallisuuskatsauksen valitsemastaan palliatiivisen hoidon osaamis- ja asiantuntijuusalueen aiheesta
- Tuottaa ja esittää näyttöön perustuvaan tietoon pohjautuvan esityksen alueellisessa palliatiivisen hoidon symposiumissa valitsemastaan osaamis- tai asiantuntijuusalueen aiheesta

Sisällöt:

Opiskelija

- Valitsee palliatiivisen hoidon osaamis- tai asiantuntijuusalueelta aiheen, johon syvennyy kuvailevassa kirjallisuuskatsauksessa
- Perehtyy systemaattiseen tiedonhakuun, jonka avulla valitsee lähdeaineiston kuvailevaan kirjallisuuskatsaukseen
- Laatii kuvailevan kirjallisuuskatsauksen
- Tuottaa ja esittää kirjallisuuskatsaukseen perustuvan esityksen alueellisessa palliatiivisen hoidon symposiumissa

Toteutus:

- Itseopiskelu
- Ohjauskeskustelut

Arviointi:

- Hyväksytty/Hylätty

7. KEHITTÄMISEN ARVIOINTI JA NÄYTÖT

Opiskelijan asiantuntemus osoitetaan osaamistavoitteiden pohjalta laadittujen arviointikriteerien mukaisesti. Osaamista arvioidaan koulutuksessa kehittävän arvioinnin periaatteella. Opiskelija, vertainen eli opiskelijakollega ja ohjaava opettaja käyvät dialogia opiskelijan osaamisesta ja sen kehittymisestä suhteessa tavoitteisiin.

Kehittymisen arviointi toteutetaan viidellä tavalla:

1. Henkilökohtainen oppimissuunnitelma (HOPS)

Opiskelija laatii opiskelujen alussa henkilökohtaisen opetussuunnitelman. Suunnitelma toimii reflektion perustana oppimiselle. Opintojen lopussa opiskelija arvioi yhdessä ohjaavan opettajan ja opiskelijakollegan kanssa asettamiensa tavoitteiden saavuttamisen suhteessa koulutuksen osaamistavoitteisiin.

2. Oppimispäiväkirja omista potilaista

Opiskelija kerää koulutuksen aikana oppimispäiväkirjaan kolme kohtaamaansa palliatiivisen hoidon potilasta ja/tai heidän läheistään. Oppimispäiväkirjaan kirjataan potilaiden keskeiset oireet, psykososiaaliset ja eksistentiaaliset tarpeet sekä hoidon ja tuen menetelmät. Opiskelija arvioi potilaiden ja heidän läheistensä hoitoa ja tukea näyttöön perustuen soveltaen monipuolisesti osaamistaan. Opintojen lopussa opiskelija reflektoi yhdessä ohjaavan opettajan ja opiskelijakollegan kanssa oppimistehtävän sisältöä saaden palautetta.

3. Oppimistehtävät

Osaamisen kehittymistä tuetaan opintojaksojen oppimistehtävillä. Oppimistehtävien avulla opiskelija syventää omaa palliatiivisen hoidon osaamistaan. Tehtävät kytketään opiskelijan omaan työyhteisöön ja opintojen osaamistavoitteisiin. Oppimistehtävien lähtökohtana voi olla työhön liittyvä kliininen kysymys tai tilanne, johon opiskelija hakee ratkaisua erilaisia tiedonhankinnan menetelmiä hyödyntäen. Lähiopetuspäivissä täydennetään tehtävän ratkaisua hyödyntäen asiantuntijaluentoja ja vertaisoppijoiden osaamista ja tukea. Opettaja ohjaa opiskelijaa teorian ja käytännön integroinnissa tukemalla reflektiota.

4. Kirjallisuuskatsaukseen tai kehittämistehtävään perustuva esitys

Opiskelija tuottaa koulutuksen aikana keskeiseen palliatiivisen hoidon aiheeseen tai oman työyhteisön kehittämiseen liittyvän esityksen opintokokonaisuuden symposiumiin hyödyntäen näyttöön perustuvaa tiedonhakua sekä lähiopetuspäivien asiantuntijaluentoja. Moniammatillisessa symposiumissa opiskelija saa palautteen ja arvioinnin opiskelijakollegoilta, ohjaavilta opettajilta ja työelämän edustajilta katsaukseen tai kehittämistehtäväänsä perustuvasta esityksestä. Tehtävän arviointi: laadullinen arviointi Tyydyttävä/Hyvä/Kiitettävä

5. Valtakunnallinen lopputentti

Opiskelija suorittaa opintojen lopussa kaikille yhteisen valtakunnallisen lopputentin. Arviointi: Hyväksytty/hylätty.

Tehtävissä arvioidaan työelämässä tarvittavaa palliatiivisen hoidon erityisosaamista eli kykyä rakentaa yhteen tieto, taito, kokemus, arvot ja sosiaaliset verkostot. Arvioinnissa käytetään NQF/EQF-tason 6 pohjalta laadittuja näytön yleisiä arviointikriteerejä. Lisäksi kussakin tehtävässä käytetään yksityiskohtaisia osaamiskuvauksiin pohjautuvia kriteereitä.

Ammattikorkeakoulut antavat erikoistumiskoulutuksesta todistuksen, jossa näkyy opiskelijan suorittamat osaamiskokonaisuudet. Koulutusta toteuttava ammattikorkeakoulu antaa todistuksen jokaiselle opintonsa hyväksytysti suorittaneelle henkilölle. Osasuorituksista ei anneta erillisiä todistuksia.

8. KOULUTUKSEN LAADUNVARMISTUS

Palliativisen hoidon asiantuntija -erikoistumiskoulutuksen työelämävastaavuutta seurataan ja varmistetaan yhteistyössä työ- ja elinkeinoelämän toimijoiden kanssa haastattelujen, kyselyjen ja keskustelujen avulla. Erikoistumiskoulutuksen suunnitteluun osallistuu toimijoita, jotka tekevät kiinteää yhteistyötä sosiaali- ja terveysministeriön, palliativisen hoidon yhdistyksen ja eurooppalaisen palliativisen hoidon yhdistyksen kanssa. Nämä edellä mainitut seikat varmistavat koulutuksen sisältöjen pysymisen alan muutoksien edellyttämänä alueellisella, kansallisella ja kansainvälisellä tasolla.

Palliativisen hoidon asiantuntija- erikoistumiskoulutuksessa oppimistehtäviin sisällytetään työelämän ja työyhteisöjen yhteistyötä tukevia oppimismenetelmiä sekä arviointia. Mukana olevat ammattikorkeakoulut sitoutuvat yhdessä kehittämään koulutusta jatkossa. Toteuttavat ammattikorkeakoulut sitoutuvat keräämään palautetta osallistujilta ja työelämältä. Työelämän yhteistyökumppaneiden, opintoihin osallistujien, opettajien ja koulutusyksiköiden palautteita kerätään koulutusten aikana ja niiden jälkeen. Palautteet huomioidaan vuosittain erikoistumiskoulutusverkostossa ja niiden pohjalta tehdään koulutuksen sisältöihin, rakenteeseen ja/tai toteuttamiseen tarvittavat muutokset.

Taulukko: Opiskelija-arvioinnin kriteerit

Kohde/Arviointi	Hyväksytty	Hylätty
Tiedot	Opiskelija hallitsee palliativisen hoidon erityisosaamista vastaavan tietoperustan. Hän osoittaa keskeisten käsitteiden, teorian, periaatteiden, menetelmien ja etiikan kriittistä ymmärrystä. Opiskelija osaa hankkia ja arvioida eri tietolähteistä näyttöön perustuvaa tietoa. Hän osaa käyttää uutta tietoa ymmärtäen tieteellisen tiedon nopean kumuloitumisen ja ammattialan kehittymisen. Hän ymmärtää palliativisen hoidon ja eri tieteen- ja ammattialojen rajapintoihin liittyviä kysymyksiä. Hän osaa arvioida monitieteistä tietoa oman ammatillisen tehtävä- ja vastuualueen näkökulmasta.	Opiskelija ei hallitse palliativisen hoidon erityisosaamista vastaavia tietoja. Hän ei osaa hakea monipuolisesti näyttöön perustuvaa tietoa ja/tai arvioida tiedon soveltuvuutta ja käyttöä palliativisessa olevan potilaan hoidossa. Vähimmäisvaatimukset (NQF/EQF 6) eivät täyty.

Taidot	Opiskelija hallitsee palliatiivisessa hoidossa olevan potilaan hoidon toteuttamisessa vaaditut erityistaidot. Hän kykenee päätöksentekoon hoitoon liittyvien monimutkaisten ongelmien suhteen yhdessä asiakkaan kanssa. Ongelmanratkaisuissa hän hyödyntää näyttöön perustuvaa tietoa luovasti ja kehittävästi. Hän osaa luoda, kehittää ja hyödyntää moniammatillisia sekä organisaatorajat ylittäviä verkostoja. Hän ottaa vastuun potilaan hoidosta ja sen kehittämisestä omassa työyhteisössään osana moniammatillista tiimiä.	Opiskelija ei hallitse potilaan hoidon erityisosaamista vastaavia ongelmanratkaisutaitoja. Hänen kykynsä kehittämiseksi ja toimimiseksi moniammatillisissa verkostoissa on riittämätöntä. Hänen edellytyksensä palliatiivisessa hoidossa olevan potilaan hoidon kehittämiseen omassa organisaatiossa osana moniammatillista tiimiä ovat riittämättömät. Vähimmäisvaatimukset (NQF/EQF 6) eivät täyty.
Yhteiset kompetenssit	Opiskelija osaa jakaa, arvioida ja perustella jäsennellysti ja rakentavasti näyttöön perustuvaa tietoa hoidon kehittämiseksi. Hän on aloitteellinen ja ottaa vastuuta potilaan hoidon toimintatapojen arvioinnista ja uudistamisesta työyhteisössään. Hän tarkastelee kriittisesti omaa osaamistaan ja on sisäistänyt jatkuvan itsensä ja työyhteisönsä kehittämisen. Hän ymmärtää tulevaisuuden haasteita, kuten muuttuvan palvelujärjestelmän, ja monikulttuurisuuden.	Opiskelija ei hallitse yhteisiä pätevyksiä. Hän ei ole aloitteellinen ja vastuunotto kykyinen potilaan hoidon toimintatapojen arvioinnissa ja uudistamisessa. Kyky ymmärtää tulevaisuuden haasteita on suppea. Vähimmäisvaatimukset (NQF/EQF 6) eivät täyty.

Lähteet:

Connor S.R. & Bermedo M.C.S. 2014. Global Atlas of Palliative Care at the End of Life. Worldwide Palliative Care Alliance & World Health Organization.

Council of Europe. 2018. The provision of palliative care in Europe. Parliamentary Assembly. Doc. 14657 29 October 2018

Opetus- ja kulttuuriministeriö. 2019. Osaaminen ratkaisee. Viitekehyksen laajentamistyöryhmän loppuraportti. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2019: 3.

Sixty-seventh World Health Assembly. 2014. World Health Organization.

Sosiaali- ja terveysministeriö. 2010. Hyvä saattohoito Suomessa. Asiantuntija kuulemiseen perustuvat saattohoitosuosituksset. Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 2010:6.

Sosiaali- ja terveysministeriö. 2012. Koulutuksella osaamista asiakaskeskeisiin ja moniammatillisiin palveluihin. Ehdotukset hoitotyön toimintaohjelman pohjalta. Sosiaali- ja terveysministeriön raportteja julkaisuja 2012: 7.

Sosiaali- ja terveysministeriö. 2014. Kliinisen hoitotyön lisäkoulutus. Nykytilanne ja kehittämisehdotukset. Sosiaali- ja terveysministeriön raportteja ja muistioita 2014: 9.

Sosiaali- ja terveysministeriö. 2017. Palliatiivisen hoidon ja saattohoidon järjestäminen. Työryhmän suositus osaamis- ja laatuksiteereistä sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmälle. Sosiaali- ja terveysministeriön raportteja ja muistioita 2017: 44.

Sosiaali- ja terveysministeriö. 2019. Palliatiivisen hoidon ja saattohoidon tila Suomessa. Alueellinen kartoitus ja ehdotuksia laadun ja saatavuuden parantamiseksi. Sosiaali- ja terveysministeriön raportteja ja muistioita 2019: 14.

Valtioneuvoston asetus erikoissairaanhoidon työnjaosta ja eräiden tehtävien keskittämisestä (582/2017).

Valtioneuvoston asetus ammattikorkeakouluista annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta (1438/2014).

World Health Organization. 2019. Noncommunicable diseases. <http://www.euro.who.int/en/health-topics/noncommunicable-diseases/noncommunicable-diseases>

